



ענף תחבורה מגמה 408

תכנית לימודים

מורה נהיגה

הכשרה למקצוע



ירושלים
תשפ"ד, מאי 2024

מהדורה זו (2024):

ליווי והנחיית תכנית הלימודים: חני זוהר, מנהלת היחידה לפיתוח תכניות לימודים משרד העבודה.

פיתוח ועריכת תכנית הלימודים: יוסף בן חמו, מפתח תכניות לימודים משרד העבודה.

בקרת תוכן: פיקוח על בתי ספר לנהיגה – אגף הרישוי משרד התחבורה.

ייעוץ מקצועי: איציק טל, מכללת דרכים חיפה.

אלי כהן, מכללת דרכים חיפה

אבו יאמן אחסאן, ממונה ארצי בתי"ס לנהיגה אגף הרישוי, משרד התחבורה.

מחמוד חוג'יראת, מפקח ארצי תחבורה האגף להכשרה מקצועית משרד העבודה.

קראו והעירו: מלכה אביטל, מנהלת תחום בחינות, משרד העבודה

תודות

תודתנו נתונה לכל מי שתרום מן הידע המקצועי ומן הניסיון והמומחיות שלו וסייע לגבש את התכנית הנוכחית. כן נתונה התודה לכל אלה שכתבו, קראו, העירו וסייעו בהפקת המהדורות הקודמות. נודה לכל המשתמשים בתכנית על הערות והארות שיסייעו בידינו לעדכן בעתיד גם מהדורה זו.

תוכן עניינים

מבוא	4
1. הקדמה	4
2. רקע	4
3. מטרות תכנית הלימודים	5
3. אודות המקצוע	5
4. מקצועות הלימוד העיקריים	6
5. מבנה תכנית הלימודים	6
6. דרישות כניסה	7
8. תעודות	7
9. הסמכה	7
מסגרת תכנית הלימודים	8
רמות ידע נדרשות	11
הטקסונומיה של בלום	11
תכנית הלימודים	12
תורת המקצוע - ליבה	12
פרק 1. דיני תעבורה	12
פרק 2. נוהלי רישוי	15
פרק 3. פסיכולוגיה יישומית	17
פרק 4. הגורם האנושי בנהיגה	19
פרק 5. דידקטיקה כללית	20
פרק 6. מתודיקה של הוראת הנהיגה	26
פרק 7. נהיגה נכונה למורה נהיגה	22
פרק 8. הנדסת תנועה	29
פרק 9. הכרת הרכב המודרני ומערכות הבטיחות בו	30
פרק 10. הכרת מערכת הברוש	31
מקצועות תומכים	32
פרק 11. כיבוי אש	32
פרק 12. עזרה ראשונה	35
כישורי עבודה ולמידה	36
פרק 13. לקויות למידה	36
פרק 14. אתיקה מקצועית	37
פרק 15. שירות נגיש לאנשים עם מוגבלויות	38
פרק 16. מניעת הטרדה מינית למורה נהיגה ובמקום העבודה	39
נספחים	40
נספח א' - ביבליוגרפיה	41
נספח ב' - פרופיל סגל הוראה/הדרכה	42
נספח ג' - תכנון נסיעה	43

1. הקדמה

מוגשת בזה תכנית לימודים למקצוע "מורה נהיגה".

לומדי הנהיגה בשנים האחרונות ברובם המוחלט הם צעירים בגיל ההתבגרות והם מתקשים בהיבטים של תפעול הרכב, השתלבות בתנועה והתמצאות במרחב. בנוסף, מתוך הקשיים והרצון להקל על תהליך הלמידה ולסיים אותו בזמן קצר ובעלויות נמוכות, מרבית לומדי הנהיגה מעדיפים ללמוד על רכב בעל תיבת הילוכים אוטומטית.

בשנים האחרונות, חלו התפתחויות משמעותיות בתחומים טכנולוגיים הקשורים לבטיחות הרכב, הנהג והנוסעים, כמו גם, לתשתיות והם חייבים לקבל ביטוי בתוכנית החדשה.

לאור כל אלה, בתכנית הלימודים החדשה נערכו שינויים מהותיים לעומת תכנית המסגרת הקודמת.

תכניה של תכנית הלימודים הותאמו והורחבו לכדי תכנית לימודים יסודית ומעמיקה המביאה לידי ביטוי נושאים בעלי חשיבות מכרעת לתפקידו, להכשרתו ולתחום עיסוקו של מורה הנהיגה. התכנית מעניקה ידע נרחב בשלוש מקצועות הליבה המשמעותיים ביותר לתפקודו המקצועי של מי שעוסק בהוראת נהיגה, **דיני תעבורה, נהיגה נכונה ומתודיקה של הוראת הנהיגה.**

נושאי הקורס האחרים משלימים ומרחיבים את תחומי הדעת של המבקש לעסוק בהוראת נהיגה ובין השאר פסיכולוגיה ודידקטיקה תוך שימת דגש מיוחד על פיתוח והפעלת כישורים פדגוגיים וחינוכיים של מורה הנהיגה, בדומה למורה מקצועי בבית-ספר.

2. רקע

אחריות כבדה מאוד מוטלת על המורים לנהיגה, לאור מספר התאונות והנפגעים הרבים בישראל ובעיקר בקרב מתבגרים שמהווים את מרבית לומדי הנהיגה.

מורי הנהיגה, בוגרי הקורסים, יהיו אמונים על הכשרת הנהגים החדשים להשתלבות במרחב הנהיגה הציבורי כשהם מצוידים בידע עיוני ומעשי במטרה לצמצם את מעורבותם בעבירות תנועה ובכשלי נהיגה שעלולים לגרום להם להיות מעורבים בתאונות דרכים.

האגף להכשרה מקצועית ופיתוח כוח אדם בזרוע העבודה, משקיע משאבים רבים כדי להקנות הכשרה מתאימה, הולמת ועדכנית לדרישות המקצועיות אל מול המציאות המשתנה תדיר. ההכשרה למורי נהיגה היא אחת מהמסגרות המרכזיות והחשובות ביותר במערך קורסי התחבורה של האגף להכשרה מקצועית.

תכנית הלימודים משמשת כלי עזר חיוני למורים ולמרצים בקורסי הנהיגה השונים, ולאחר מכן ככלי מנחה לפיתוח אמצעי הוראה ומאגרי בחינות.

העומד בכל דרישות הקורס ובחינות הגמר זכאי לתעודת גמר מטעם האגף להכשרה מקצועית בזרוע העבודה. תעודת הגמר מהווה תנאי הכרחי לקבלת רישיון להוראת נהיגה ברכב פרטי מטעם רשות הרישוי במשרד התחבורה, בהתאם למפורט בתקנות.

3. מטרות תכנית הלימודים

- א. לקבוע את מגוון המקצועות/הנושאים שיילמדו במהלך הקורס כדי שלכל אחד מהם תהיה תרומה לתחום עיסוקו של מורה הנהיגה.
- ב. לארגן ולסדר את המקצועות/הנושאים המרכיבים את הקורס באופן שכל אחד מהם ישמש נדבך ובסיס ללימוד הנושאים שילמדו אחריו.
- ג. לקבוע את היקף השעות המתאים ללימוד כל אחד מהנושאים/ מקצועות הקורס במטרה לכסות את היקפי החומר הנלמד על פי משקלו וחשיבותו של כל נושא/מקצוע לתחום עיסוקו של מורה הנהיגה.
- ד. להגדיר ללומד את ההישג הנדרש (מטרות אופרטיביות) בתום הלימוד של כל אחד מהמקצועות העיוניים והמעשיים המרכיבים את הקורס
- ה. לפרק ולפרט את המקצועות/הנושאים הנלמדים לנושאי משנה במטרה לגרום לאחידות הלימוד בכל המוסדות המלמדים את הקורסים להכשרת מורי נהיגה.
- ו. להגדיר ללומד את אופן הערכה בתום לימוד כל אחד ממקצועות/הנושאים המרכיבים את הקורס – מבחנים חיצוניים עיוניים ומעשיים, מבחנים פנימיים.
- ז. להגדיר ללומד לאיזה תעודות יהיה זכאי בתום הקורס באם יעמוד בהצלחה בכל חובותיו הלימודיים כולל הבחינות.

4. כשירות בעל המקצוע

- מורה נהיגה אמון על הכשרת נהגים להשתלבות ותפקוד מקצועי, תרבותי וחוקי, לשם נסיעה בטוחה בכבישים. מורה הנהיגה יכול לעבוד כעצמאי או להשתלב בעבודה בבית ספר לנהיגה המאושר ע"י משרד התחבורה ולשמש בו כמורה לנהיגה פעיל.
- מורה הנהיגה רשאי להכין תלמידי נהיגה למבחן רישוי במטרה לקבל רישיון נהיגה.
- בתום שנת ותק כמורה נהיגה פעיל על רכב פרטי ולאחר עמידה בתנאים שקבעה רשות הרישוי, יוכל מורה הנהיגה להתקבל להשתלמות תוספת סוג לרישיון הוראת הנהיגה שהוא מחזיק ולקבל רישיון להוראת נהיגה גם על כלי רכב נוספים.
- *הערה** - ההכשרה מיועדת לנשים ולגברים כאחד.

5. מקצועות הלימוד העיקריים

- א. דיני תעבורה למורה נהיגה
- ב. נוהלי רישוי
- ג. פסיכולוגיה יישומית
- ד. הגורם האנושי בנהיגה
- ה. דידקטיקה כללית
- ו. מתודיקה של הוראת הנהיגה
- ז. נהיגה נכונה למורה נהיגה
- ח. הנדסת תנועה
- ט. הכרת הרכב המודרני ומערכות הבטיחות בו
- י. הכרת מערכת הברוש
- יא. כיבוי אש
- יב. עזרה ראשונה
- יג. לקויות למידה
- יד. אתיקה מקצועית
- טו. שירות נגיש לאנשים עם מוגבלויות
- טז. מניעת הטרדה מינית למורה נהיגה ובמקום עבודה

6. מבנה תכנית הלימודים

תכנית הלימודים מורכבת מארבע קטגוריות לימוד:

- א. **מקצועות תשתית** - קטגוריה זאת כוללת נושאים שבהם נלמד **עולם התוכן והידע ההכרחי** הנדרש כדי לעסוק במקצוע הוראת הנהיגה. הקניית ידע במקצועות התשתית מהווה תנאי הכרחי ללימוד המקצועות המופיעים בתורת המקצוע.
- ב. **כישורי עבודה ולמידה** - קטגוריה זו כוללת מקצועות/נושאים החשובים לעולמו המקצועי של מורה נהיגה ופוגשת אותו בהתמודדויות שונות ומיוחדות במהלך עבודתו.
- ג. **מקצועות תומכים** - קטגוריה זאת כוללת מקצועות/נושאים נלווים המוסיפים לידע והמיומנויות המקצועית של מורה לנהיגה.
- ד. **תורת המקצוע** - קטגוריה זו כוללת את נושאי/מקצועות הליבה של הקורס והם מסתמכים על כלל הנושאים והידע שנרכשו בקטגוריות הקודמות.

7. דרישות כניסה

1. גיל מינימלי 21 שנה.
2. מחזיק ברשיון נהיגה תקף לפחות 3 שנים לדרגה B לפחות ברכב עם תיבת הילוכים ידנית.
3. מחזיק בתעודת השכלה המעידה על 12 שנות לימוד לפחות.
4. קבלת תעודת יושר ממשטרת ישראל. (על פי תקנה 15ב')
5. עמידה בהצלחה במבחני ידע והתאמה אישיותית.
6. עמידה בהצלחה במבחן נהיגה מעשי ברכב פרטי בעל תיבת הילוכים ידנית.
7. הפנייה לקורס מטעם רשות הרישוי במשרד התחבורה.

בחינות גמר

בחינות חיצוניות:

- א. בחינה עיונית: דיני תעבורה סעיף 1, ציון עובר-70
- ב. בחינה עיונית: נהיגה נכונה, סעיף 6, ציון עובר-70
- ג. בחינה מעשית: נהיגה נכונה, סעיף 6, ציון עובר-70
- ד. בחינה עיונית: מתודיקה, סעיף 7, ציון עובר-70
- ה. בחינה מעשית: מתודיקה סעיף 7, ציון עובר-70

בחינות פנימיות:

- ינתן ציון מספרי בכל המקצועות הנלמדים, למעט :
- א. כיבוי אש, סעיף 11, יינתן ציון עבר /לא עבר.
 - ב. עזרה ראשונה, סעיף 12, יינתן ציון עבר /לא עבר.
 - ג. לקויות למידה, סעיף 13, יינתן ציון עבר /לא עבר.
 - ד. אתיקה מקצועית, סעיף 14, יינתן ציון עבר /לא עבר.
 - ה. שירות נגיש לאנשים עם מוגבלות, סעיף 15, יינתן ציון עבר /לא עבר.
 - ו. מניעת הטרדה מינית למורה נהיגה ובמקום העבודה, סעיף 16, יינתן ציון עבר /לא עבר.
- ציון עבר הינו תנאי לקבלת תעודת הגמר.

8. תעודות

תעודת גמר: מורה נהיגה.

9. הסמכה

רישיון להוראת נהיגה דרגה **B** באחריות אגף הרישוי במשרד התחבורה והבטיחות בדרכים.

הערות	שעות לימוד			עיוני	פירוט מקצועות/נושאים
	סה"כ	למידה עצמית	מעשי		
	435	0	87	348	תורת המקצוע - ליבה
1. דיני תעבורה למורה נהיגה דגש מורחב על: • הכרת אוגדן דיני התעבורה. • פקודת התעבורה. • תקנות הקשורות לתחום עיסוקו של מורה לנהיגה כולל פסקי דין.	76	0	0	76	
2. נוהלי רישוי דגש על נהלים מעודכנים המותאמים לרפורמה	24	0	0	24	
3. פסיכולוגיה יישומית דגש על מאפייניו של לומד נהיגה בגיל ההתבגרות.	32	0	0	32	
4. הגורם האנושי בנהיגה דגש על תפקידו של הגורם האנושי במניעת תאונות דרכים.	16	0	0	16	
5. דידקטיקה כללית שיטות הדרכה, בחירת שיטה מתאימה לכל תלמיד ולכל תחום בו עוסק מורה לנהיגה בלימוד היחידי, כולל השיטות הפרונטלית/הדיגיטלית בלימודי התיאוריה.	36	0	0	36	
6. נהיגה נכונה למורה נהיגה הלמידה העיונית כוללת: • נהיגה מונעת. • ניתוח אירועי ת"ד. • הכוחות הפועלים על הרכב. • יציבות הרכב. הלמידה המעשית הינה בהתאמה למשימות הנהיגה שבכרטיס התלמיד לרכב פרטי	55	0	15	40	

הערות	שעות לימוד			עיוני	פירוט מקצועות/נושאים
	סה"כ	למידה עצמית	מעשי		
דגש על האופן שבו מלמדים את כל המשימות בכרטיס התלמיד לרכב דרגה B	164	0	72	92	7. מתודיקה של הוראת נהיגה
דגש על תשתיות מתקדמות וטכנולוגיות תומכות בטיחות	12	0	0	12	8. הנדסת תנועה
דגש על מערכות בטיחות מתקדמות ומערכת העברת הכוח.	16	0	0	16	9. הכרת הרכב המודרני ומערכות הבטיחות בו
- מערכת לניהול והזמנת מבחנים מעשיים. - המערכת האישית של המורה - המערכת הבית ספרית.	4	0	0	4	10. הכרת מערכת הברוש
מקצועות תומכים					
	(10)	(6)	(0)	(4)	
ייתכן ציון עבר/לא עבר.	4	0	0	4	11. כיבוי אש
ייתכן ציון עבר/לא עבר. למידה עצמית- קורס מקוון של קמפוס IL. (ללא עלות). קישור: עזרה ראשונה	6	6	0	0	12. עזרה ראשונה
כישורי עבודה ולמידה					
	(34)	(2)	(0)	(32)	
ייתכן ציון עבר/לא עבר.	24	0	0	24	13. לקויות למידה
ייתכן ציון עבר/לא עבר. בנוסף מומלץ להירשם לקורס מקוון בלמידה עצמית של קמפוס IL. (ללא עלות). קישור: אתיקה מקצועית לנותני שירות	4	0	0	4	14. אתיקה מקצועית
ייתכן ציון עבר/לא עבר. למידה עצמית- קורס מקוון של קמפוס IL. (ללא עלות). קישור: כלים לשירות נגיש לאנשים עם מוגבלות	2	2	0	0	15. שירות נגיש לאנשים עם מוגבלות

הערות	שעות לימוד			עיוני	פירוט מקצועות/נושאים
	סה"כ	למידה עצמית	מעשי		
ייתכן ציון עבר/לא עבר. בנוסף מומלץ להירשם לקורס מקוון בלמידה עצמית של קמפוס IL. (ללא עלות). קישור: מניעת הטרדה מינית במקום העבודה	4	0	0	4	16. מניעת הטרדה מינית למורה נהיגה ובמקום העבודה
	471	0	87	384	סה"כ שעות (במוסד ההכשרה)
כולל שעות למידה עצמית	479	8	87	384	סה"כ שעות הקורס

רמות ידע נדרשות

בתוכנית הלימודים המפורטת, המובאת בהמשך, מוגדרת בהישגים הנדרשים רמת הידע הנדרשת לכל אחד מהנושאים, על פי הטקסונומיה של בלום.

עמודה זו תסייע למורה להגדיר את עומק העיסוק בנושא ולהתאים את רמת הידע הנדרשת למספר השעות המוקצב לנושא זה.

הטקסונומיה של בלום

קריטריונים	הגדרה	מונחים התנהגותיים
ידע	כל מטרת הוראה שלשם השגתה דרושה זכירה בלבד.	מגדיר, מתאר, מזהה, נותן כותרת, ממיין, מכנה בשם, מציין, בוחר, מצמיד, ניזכר.
הבנה	תהליך מחשבתי, שבו נקלט מסר לימודי והלומד עורך בו שינוי במחשבתו לצורה אחרת.	הופך, מגן, מבחין, מעריך, מסביר, מכליל, מרחיב, נותן דוגמאות, מבאר ביאור חופשי, מסיק, מנבא, משכתב, מסכם, מתרגם, משנה, משלים, חוזה.
יישום	היכולת ליישם כללים, עקרונות מידע, הנחות, תיאוריות או הפשטות אחרות למצבים חדשים וממשיים.	משנה, מחשב, מדגים, מגלה, תופס, משפר, מפעיל, מנבא, מבין, מייצר, מתייחס ל..., בוחר, מפריד, מחלק לסעיפים, מפתח, מכליל, מייחס.
אנליזה	לימוד מעמיק של תוכן לימודי לשם תפיסת המבנה של התוכן הנלמד, צורת ארגונו הצורנית והלוגית, וכן לשם גילוי היסודות, הרעיונות, ההשקפות והשיטות שעליהן מבוסס תוכן זה.	מחלק לסעיפים, מתאר גרפית, ממיין, מבחין, מזהה, מדגים, מסיק, מדגיש, מקשר, בוחר, מפריד, ממיין לקטגוריות, מעמת, משווה.
סינתזה	יצירת יצירה שלמה חדשה ע"י צירופים של רעיונות ממקורות שונים, באופן שייצרו מבנים ודפוסים העומדים ביסודה של היצירה החדשה.	יוצר קטגוריות, מחבר ומצרף, יוצר, מכין, מתכנן, משפר, מארגן, מסדר מחדש, בונה מחדש, משחזר, משכתב, מסכם, מציע, מספר, מרכיב, מפתח.
הערכה	שיפוט הערכים שבאידיאות תוך שימוש בקריטריונים ובסטנדרטים של אומדנים שיקבעו את מידת הדיוק, התכליתיות והשימושיות של הפרטים.	מעריך, משווה, מסיק, מבקר, מבדיל, משייך, מסכם, תומך, שופט, טוען, מעמת, קובע תקן.

תורת המקצוע - ליבה

מטלה/נושא:	הישגים נדרשים:
פרק 1. דיני תעבורה סה"כ שעות: 76	הלומד: 1. יפרט את דרכי החקיקה בפקודת התעבורה ו/או בתקנות התעבורה ואת ההבדל ביניהם. 2. ימנה את עקרונות היסוד בחוק העונשין. 3. יפרט את המשמעות ואופן הציות של כל התמרורים והסימונים בלוח התמרורים.

מס'	פירוט מקצועות/נושאים	שעות לימוד		הערות
		עיוני	מעשי	
1.	מבוא לתורת המשפט	4	--	- חלק מקדמי פרק א' הוראות יסוד. - פרק ב' - תחולת דיני העונשין לפי זמן עשיית העבירה, סעיפים 1 עד 6: - סימן ג' – סעיף 24 - חטא עוון פשע.
1.1	מהו המשפט			
1.2	מקור הסמכות			
1.3	דרכי חקיקה			
1.4	ההבדל בין פקודה ותקנה			
1.5	עקרונות יסוד בחוק העונשים			
1.6	הרשות המחוקקת			
1.7	הרשות המבצעת			
2.	עקרונות יסוד בחוק העונשין	2	--	פסקי דין.
2.1	הכוונה הפלילית			
2.2	עבירות קפידה			
2.3	דרכי ענישה			ברירת קנס והזמנה לדין.
3.	לוח התמרורים	8	--	
4.	פקודת התעבורה	20	--	
4.1	פרק ראשון: מבוא – הגדרות			סעיף 1.
4.2	פרק שני: רישוי ורישום			סעיף 2 עד סעיף 9.
4.2.1	סימן א': רישיון רכב ורישום רכב			פסק דין.
4.2.2	סימן ב': רישיון נהיגה			סעיף 10 עד סעיף 13 פסק דין.

מס'	פירוט מקצועות/נושאים	שעות לימוד		הערות
		עיוני	מעשי	
4.2.3	סימן ד': רישיון הוראה			סעיף 15 עד סעיף 16 פסק דין.
4.3	פרק שלישי: פטור			סעיף 17 עד סעיף 21.
4.4	פרק רביעי: שפיטה וסדרי דין			סעיף 27 א' עד סעיף 27 ד'.
4.5	פרק חמישי: מעצר ועבירות קנס			סעיף 35 עד סעיף 48 .
4.6	פרק שישי: פסילת רישיון ואיסור שימוש ברכב			סעיף 57 א' עד סעיף 57 ז'.
4.7	פרק שביעי: עבירות ועונשין			סעיף 64 ב' עד סעיף 65 ב'.
4.8	פרק שמיני: תקנות וחוקי עזר			תקנות התעבורה פרק שישי: בדיקת שכרות מתקנה 169א עד תקנה 169ט'.
4.9	פרק תשיעי : שונות			סעיף 70 א'1 – סעיף 71 א'1- תוספת שלישית. נהג חדש תוספת רביעית. פסילת רישיון נהיגה על ידי קצין משטרה. תוספת תשיעית. תו חנייה לנכה פסקי דין בהתאמה.
5.	תקנות התעבורה	4	--	
5.1	חלק א': כללי - הגדרות			תקנה 1.
5.2	פרק שני: הוראות כלליות			תקנה 2 עד תקנה 15ג'.
6.	פרק שני:	2	--	
6.1	סימן א': המפקח על התעבורה			תקנה 16,17 .
6.2	סימן ג': רשות תמרור מקומית			תקנה 18.
6.3	סימן ד': קצין משטרה וקצין משפטה צבאית פיקודי			תקנה 20.
7.	פרק שני: התנהגות בדרך	32	--	
7.1	סימן א': כללי.			פסקי דין ופרשנות.
7.2	סימן ב': הכביש ונתיביו.			תקנה 21 עד תקנה 32.
7.3	סימן ג': סטייה, פניה ונסיעה לאחור			תקנה 33 עד תקנה 39.
7.4	סימן ד': פגישה ועקיפה			תקנה 40 עד תקנה 45.
7.5	סימן ה': ריווח			תקנה 46 עד תקנה 48 .
7.6	סימן ו': מהירות			תקנה 49 עד תקנה 50.
7.7	סימן ז': מפגש מסילת ברזל			תקנה 51 עד תקנה 54.
7.8	סימן ח': איתות			תקנה 55 עד תקנה 57.
7.9	סימן ט': זכות קדימה			תקנה 58 עד תקנה 63.
7.10	סימן י': חנייה, עמידה ועצירה			תקנה 64 עד תקנה 68.
				תקנה 69 עד תקנה 76.

מס'	פירוט מקצועות/נושאים	שעות לימוד		הערות
		עיוני	מעשי	
7.11	סימן י"א: הסעת נוסעים			תקנה 79 עד תקנה 84א'.
7.12	סימן י"ב: גרירה			תקנה 90 עד תקנה 91.
7.13	סימן י"ג: רכב בטחון			תקנה 93 עד תקנה 95.
7.14	סימן י"ד: אורות			תקנה 96 עד תקנה 100 פסקי דין ופרשנות.
8.	פרק רביעי: תאונות	2	--	תקנה 144 עד תקנה 146.
9.	פרק חמישי – הוראות שונות	2	--	
9.1	תקנה 159 - נסיעה בירידה			תקנה 159.
9.2	תקנה 162 - אחריות בעל הרכב			תקנה 162.
9.3	תקנה 163 - חובת הורים ואפוסטרופוס			תקנה 163 .
9.4	תקנה 164 - הסעה בכוח הגוף			תקנה 164.
	סה"כ שעות	76	--	

הישגים נדרשים:	מטלה/נושא:
הלומד: 1. ימנה את הגופים העוסקים ברשות הרישוי ואת תפקידם. 2. יתאר את נהלי הרישוי של משרד הרישוי הקשורים לתלמידי הנהיגה, מורי הנהיגה, המנהלים המקצועיים, בעלי בתי ספר לנהיגה ולבתי הספר לנהיגה.	פרק 2. נוהלי רישוי סה"כ שעות: 24

מס'	פירוט מקצועות/נושאים	שעות לימוד		הערות
		עיוני	מעשי	
1.	מבוא	2	--	
1.1.	מבנה משרד התחבורה.			
1.2.	מבנה אגף הרישוי.			
1.3.	הגדרת נהלי רישוי. (חשיבות ותפקיד נהלי הרישוי)			
2.	נהלי רישוי	10	--	• הוראת נוהל מספר 6/2007 נהג חדש. • הוראת נוהל גיל לומד. • הוראת נוהל מספר 1/2006 . • הוראת נוהל 8/96 הערכת מבחני נהיגה. • סימן ד' - המבחן העיוני והמבחן המעשי - הוראת נוהל .
2.1.	חלק ג' נהגים			
2.2.	פרק ראשון: פרשנות. תקנה 170			
2.3.	סימן א': בקשה לרישיון נהיגה - תקנה 171 עד 175א'			
2.4.	סימן א'1: תכנית הליווי. תקנה 175ב' עד תקנה 175ה'			
2.5.	סימן ב': רישיונות נהיגה והיתרים לסוגיהם. תקנה 176 עד תקנה 190א'1.			
2.6.	ועדת ערר סעיף 55 עד סעיף 55א'			
2.7.	פרק שישי: פסילת רישיון ואיסור שימוש ברכב.			
2.8.	סעיפים 51 עד סעיף 57			
2.9.	סימן ג': בדיקות רפואיות. תקנה 191א' עד תקנה 201ג'			
2.10.	סימן ד': בחינות. (תקנה 202 עד תקנה 210)			

מס'	פירוט מקצועות/נושאים	שעות לימוד		הערות
		עיוני	מעשי	
2.11	סימן ה': הזמנת בעלי רישיונות לבירור, לקבלת הדרה, לבחינה ולבדיקה. חלקי תקנה 211 עד 212ב' ותקנה 214 עד תקנה 215	10	--	• הוראת נוהל 11/2016 בית ספר לנהיגה. • הוראת נוהל 3/1996 כרטיס תלמיד . • וכן 4/2007. • כרטיס תלמיד. • הוראת נוהל 2/94. • הוראת נוהל 3/96 – מבדק פנימי ומינימום שיעורי נהיגה. • סימן ו' - תקנה 230 ותקנה 261 סימני היכר ברכב.
2.12	סימן ו': המרת רישיון נהיגה. תקנה 216 עד תקנה 218			
2.13	סימן ז': אגרות רישיון נהיגה תקנה 219 עד תקנה 220			
3	פרק שלישי: הוראה והדרכה בנהיגה.			
3.1	סימן א': תלמיד נהיגה. תקנה 221 עד תקנה 223	2	--	• תוספת השישית לתקנות.
3.2	סימן ב': בתי ספר לנהיגה. תקנה 224 עד תקנה 244			
3.3	סימן ג': מורים מוסמכים. תקנה 245 עד תקנה 250א'			
3.4	סימן ד': מנהלים מקצועיים של בתי ספר לנהיגה. תקנה 251 עד תקנה 252א'			
3.5	סימן ה': הוראות כלליות. תקנה 253 עד תקנה 254			
3.6	סימן ו': הדרכה. תקנה 255 עד תקנה 262			
4	חלק ז': שיטת הניקוד בעבירות תנועה.	24	--	
4.1	תקנה 544 עד תקנה 551			
4.2	חלק ח': המצאת רישיונות לאחר פסילה תקנה 553 עד תקנה 558			
	סה"כ שעות	24	--	

מטלה/נושא:	הישגים נדרשים:
פרק 3. פסיכולוגיה יישומית סה"כ שעות: 32	הלומד: 1. יסביר מושגי יסוד בפסיכולוגיה. 2. יסביר את מאפייני המתבגרים והשפעתם על לומד נהיגה. 3. יתאר את ההשפעות השונות על תהליך לימוד הנהיגה. 4. יסביר את חשיבות התקשורת הבין אישית על תהליך לימוד הנהיגה.

מס'	פירוט מקצועות/נושאים	שעות לימוד		הערות
		עיוני	מעשי	
1.	מושגי יסוד בפסיכולוגיה	2	--	לחץ, דחק, חרדה חברתית.
1.1	קוגניציה			
1.2	זיכרון קצר טווח/ארוך טווח			
1.3	קלט פלט			
1.4	הקשר בין פסיכולוגיה ונהיגה			
2.	מאפייני מתבגרים והשפעתם על הלומד	4	--	
2.1	משחקי ווידיאו והשפעתם על לומד הנהיגה.			
2.2	שינויים פיזיים ונפשיים המאפיינים בני נוער			
2.3	מיומנויות פסיכ' הדרושות בנהיגה			
3.	השפעות שונות על תהליך לימוד הנהיגה	18	--	
3.1	הסחות דעת בנהיגה			
3.2	סוגי קשב הדרושים בנהיגה			
3.3	פעולות הקוגניציה בסוגי הקשב הללו			
3.4	כיצד משפיע זיכרון קצר / ארוך טווח בנהיגה			
3.5	חרדות שונות והשפעתן על לומד נהיגה			
3.6	השפעת העומס על לומד נהיגה			
3.6.1	הדילמות של הנהג בנהיגה			
3.6.2	השליטה או חוסר השליטה כתוצאה מהעומס			
3.7	דחק בתהליך לימוד הנהיגה			
3.7.1	מודל הדחק וסוגי דחק בנהיגה			
3.7.2	שינויים ותגובות הגוף בנהיגה			
3.7.3	FIGHT, FLY, FREEZE			
3.8	תהליכים פסיכולוגיים והחלטות בנהיגה			
3.8.1	שיפוט בסביבה מורכבת			
3.8.2	כשלים בקבלת החלטות			
3.8.3	גורמים המשפיעים על קבלת החלטות			
3.8.4	כיבוש יצרים בנהיגה			

מס'	פירוט מקצועות/נושאים	שעות לימוד		הערות
		עיוני	מעשי	
3.9	רגשות ושליטתם בנהיגה			
3.9.1	כעס בדרגות שונות			
3.9.2	התנהגות גלויה והתנהגות סמויה בכביש			
3.10	רגשות של עצמאות			
3.10.1	עצמאות והשפעתה על תלמיד נהיגה צעיר			
3.10.2	עצמאות והשפעתה על תלמיד נהיגה בוגר			
3.11	יחסיי אמון והשפעתם על תהליך הלמידה			
3.11.1	יחסיי אמון בין הורה למתבגר			
3.11.2	אמון בין מורה לתלמיד			
3.11.3	יחסי גומלין בין הורה-מורה-לומד נהיגה			
4	תקשורת בין אישית וחשיבותה בהוראת נהיגה	8	--	
	סה"כ שעות	32	--	

הישגים נדרשים:	מטלה/נושא:
הלומד: 1. יתאר מהי התנהגות רצויה של הנהג הנוסע בכביש כלפי כל מי שעומם יש לו יחסי-גומלין. 2. ידגים שליטה בכעסים במצבים עימם הוא מתמודד במהלך הנסיעה, באמצעות משחקי תפקידים (סימולציות). 3. ימנה מצבי סיכון בהם עשויה להתרחש תאונה. 4. יסביר את השפעת הסמים והאלכוהול על הנהיגה.	פרק 4. הגורם האנושי בנהיגה סה"כ שעות: 16

הערות	שעות לימוד		פירוט מקצועות/נושאים	מס'
	מעשי	עיוני		
הגורם האנושי, האשם מאז ומעולם קישור ל.. אחריות הנהג להתרחשות תאונות - קישור להרצאה בנוגע להנאה מהנהיגה (משתנים, שליטה אחריות, סיבות) הימנעות והתמודדות עם סיטואציות מכשילות) יש ללמד את דו"ח וועדת שפר- הוועדה לבחינת הדרכים להפחתת מספר הנפגעים משימוש בטלפונים ניידים בעת נהיגה: דוח הוועדה לבחינת הדרכים להפחתת מספר הנפגעים משימוש בסמארטפונים בנהיגה וכן, מקרי בוחן בהם נגרמו תאונות דרכים, כתוצאה מהשימוש בסמארטפונים.	--	8	משקל הגורם האנושי, בהתרחשות תאונות דרכים	1.
	--	2	פיתוח אסטרטגיות/שיטות לניהול נכון של הרגלי תזונה	2.
	--	2	2.1. ניתוח התנהגות כביש של נהגים	2.1.
	--	2	2.2. ניתוח ובירור הסיבות (מודל pmi)	2.2.
	--	2	2.3. ניתוח ופתרונות להתנהגות בכביש של נהגים	2.3.
	--	2	2.4. בניית מחוון פנימי	2.4.
	--	2	3. השפעת אלכוהול וסמים על הנהיגה	3.
	--	2	4. הסכנות בשימוש בטלפונים חכמים בעת נהיגה, ודרכי מניעה והתמודדות עימן	4.
	--	2	קשב והיסח דעת בנהיגה	5.
	--	16	סה"כ שעות	

הישגים נדרשים:	מטלה/נושא:
הלומד: 1. יפרט מושגים בדידקטיקה. 2. יתאר את דרגות הלמידה. 3. יגדיר את עקרונות ההוראה המקצועית. 4. יתאר חווית למידה. 5. יגדיר סוגי מבחנים. 6. יבנה מערך שיעור.	פרק 5. דידקטיקה כללית סה"כ שעות: 36

מס'	פירוט מקצועות/נושאים	שעות לימוד		הערות
		עיוני	מעשי	
1.	מושגים בדידקטיקה	6	--	
1.1.	תכנון, ביצוע, אנליזה, סינתזה, הערכה, קוגניציה			
1.2.	יחידת לימוד, מטרות לימוד, מטרות ביצוע			
1.3.	מיומנויות הדרושות בנהיגה			
1.4.	למידה לקראת שליטה			
1.5.	הדידקטיקה של המתודיקה			
2.	דרגות למידה	4	--	
2.1.	חלוקת הזמן המוקדש ללמידה			
2.2.	זמן הדרוש ללמידה			
2.3.	הוראה אינדיווידואלית			
2.4.	הוראה מאבחנת ומתקנת			
3.	עקרונות ההוראה המקצועית	2	--	
3.1.	חשיבותו של התרגול			
3.2.	הדרכים להעברת ידע			
4.	חוויה ומשמעותה בלמידה	2	--	
4.1.	חווית למידה משמעותית			
4.2.	התאמת שיטת הלמידה לפי סוג התלמידים			
5.	מוטיבציה ללמידה	2	--	
5.1.	הגברת מוטיבציה מבלי לפגוע בתלמיד			
5.2.	השפעת המוטיבציה על התלמיד			
6.	סוגי מבחנים	4	--	
6.1.	המבחן החיצוני בנהיגה-הטסט			
6.2.	השפעת מבחני הנהיגה על לומדי נהיגה			
7.	אמצעי המחשה שונים ומטרתם	4	--	אמצעי המחשה המתאימים להוראת נהיגה
8.	התנגדויות בתהליך למידה	4	--	

מס'	פירוט מקצועות/נושאים	שעות לימוד		הערות
		עיוני	מעשי	
8.1.	התווית הנוצרת מהתנגדות להוראות הנחיות המורה בשיעור	4	--	
8.2.	חשיבותה של הקשבה			
8.3.	חשיבותו של הוויכוח			
8.4.	כיצד מתווכחים בצורה נכונה			
9.	משובים	4	--	
9.1.	משוב חיובי מול משוב טעון שיפור			
9.2.	מקומו האגו במערכת יחסים			
10.	בניית מערך שיעור			
10.1.	אופן בניית מערך שיעור	4	--	
10.2.	גיוון השיעור בעזרת חשיבה מחוץ לקופסה			
	סה"כ שעות	36	--	

הישגים נדרשים :	מטלה/נושא:
הלומד: 1. יגדיר מושגי יסוד. 2. יפרט את אופן הביצוע לצורך תפעול הרכב, מיקום בדרך, השתלבות בתנועה ומשימות נהיגה מיוחדות. 3. ירכוש הרגלי נסיעה.	פרק 6. נהיגה נכונה למורה נהיגה סה"כ שעות: 55

מס'	פירוט מקצועות/נושאים	שעות לימוד		הערות
		עיוני	מעשי	
1.	מושגי יסוד 1.1 מהי נהיגה נכונה 1.2 מהי נהיגה מונעת/מודעת 1.3 השווה והשונה בין תקנות התעבורה וכללי הנהיגה הנכונה 1.4 העקרונות להתנהגות בטיחותית 1.5 התנאים ההכרחיים לנהיגת רכב	4	--	• עיקרון הבולטות. • עקרון ההתייחסות הכוללת לסביבה התעבורתית. • עקרון השוני והרבגוניות. • עקרון אי הודאות והספקנות. • עקרון מעטפת הבטיחות.
2.	תפעול הרכב 2.1 כניסה לרכב ויציאה ממנו 2.2 הכרת מערכות התפעול 2.3 הכרת מערכות הבטיחות 2.4 הכרת מערכת הבקרה והמידע 2.5 ישיבה נכונה ופעולות הכנה לנסיעה 2.6 התנעת המנוע 2.7 תחילת נסיעה והאצה בהילוך ראשון 2.8 האטה ועצירה בהילוך ראשון 2.9 האטה ועצירה רכב בעל תיבת הילוכים 2.10 אוטומטית וברכב חשמלי 2.11 הדממת המנוע ואבטחת הרכב 2.12 היגוי בקו ישר	10	4	

מס'	פירוט מקצועות/נושאים	שעות לימוד		הערות
		עיוני	מעשי	
2.13	היגוי בהפניות			
2.14	העלאת הילוכים מראשון עד חמישי			
2.15	הורדת הילוכים מראשון עד שני			
2.16	שימוש ידני בתיבת הילוכים אוטומטית			
2.17	עצירת הרכב בכל הילוך ומכל הילוך			
2.18	נסיעה במהירות נמוכה בעזרת המצמד			
2.19	נסיעה במהירות נמוכה בעזרת הבלם			
2.20	ברכב בעל תיבת הילוכים אוטומטית			
	הורדה מהילוך שני להילוך ראשון בעת נסיעה			
2.21	עצירת מטרה בנסיעה קדימה			
2.22	תחילת נסיעה במורד וגלישה במורד			
2.23	תחילת נסיעה במעלה תוך שימוש בבלם יד			
2.24	תחילת נסיעה במעלה ללא בלם היד וגלישה			
2.25	תחילת נסיעה במעלה תלול ברכב בעל תיבת הילוכים אוטומטית			
2.26	נסיעה לאחור בקו ישר			
3.	מיקום בדרך	10	4	- להקפיד על השטחים המתים מסביב לרכב. - יש לשים דגש על הסכנות והיתרונות. - יש להתייחס לעקיפת רכב חונה. - השיקולים בבחירת נתיב למעבר בצומת כאשר יש יותר מנתיב אחד. - להקפיד להסביר על ההבדלים בין פרסה בדרך לבין בצומת ועל הסכנות וההתמודדות בפעולה זו.
3.1	רכישת הרגלי הסתכלות נכונים			
3.2	נסיעה בימין הכיש			
3.3	החלפת נתיבים			

מס'	פירוט מקצועות/נושאים	שעות לימוד		הערות
		עיוני	מעשי	
3.4	עצירה וחנייה בימין הכביש או בשמאלו	10	4	מניעת תאונה חזית אחור (התאונה החזיתית)
3.5	התקרבות לצמתים, מיקום לחצייה ישרה			
3.6	פניות ימינה			
3.7	פניות שמאלה			
3.8	פניות פרסה בצומת ושלא בצומת			
3.9	עצירת מטרה בנסיעה לאחור			
3.10	הפניות הרכב בנסיעה לאחור			
3.11	חנייה בנסיעה לאחור בין שני כלי רכב			
3.12	יציאה ממקום חסום (דרך ללא מוצא)			
4	השתלבות בתנועה			
4.1	מהירות הנסיעה	4	3	יש להקפיד על הקשיים בנהיגה בתנאים מכבידים, חורף, קיץ ולילה.
4.2	שמירת רווח			
4.3	התנהגות נוהג ברכב שנעקף			
4.4	עקיפת רכב נוסע			
4.5	מתן זכות קדימה בדרך (לא בצומת)			
4.6	מתן זכות קדימה בצומת ללא תמרורי מז"ק			
4.7	מתן זכות קדימה בצומת בו מוצבים תמרורי מז"ק			
4.8	מתן זכות קדימה בצומת מרומזר			
4.9	התאמת הנהיגה להולכי רגל			
4.10	חניה בהתאם לסימונים על פני הדרך			
5	משימות מיוחדות			
5.1	נהיגה בדרכים שאינן עירוניות במהירויות גבוהות			
5.2	פעולות במקרים של סכנה פתאומית			
5.3	ירידה מכוונת לשול וחזרה מהשול לכביש			
5.4	ירידת חירום לשול וחזרה מהשול לכביש			
5.5	נהיגה בדרכים הרריות, צרות ומפותלות			
5.6	הימנעות מהחלקה והיחלצות ממנה			
5.7	התייחסות לרכב ביטחון			
5.8	התנהגות במפגש מסילת ברזל			

מס'	פירוט מקצועות/נושאים	שעות לימוד		הערות
		עיוני	מעשי	
5.9.	נהיגה בזמן תאורה			
6.	הכוחות הפועלים על הרכב ויציבות הרכב	2	--	- כוח החיכוך. - המשיכה. - העילוי. - התנגדות האוויר. - צנטריפוגלי. - כוח ההתמדה.
	סה"כ שעות	40	15	

מטלה/נושא:	הישגים נדרשים :
פרק 7. מתודיקה של הוראת הנהיגה סה"כ שעות: 164	הלומד: 1. יתאר את תכנית הלמידה האחידה על שלביה ומשימות הנהיגה שבה. 2. יגדיר את מטרת התוכנית, יתרונותיה ועקרונות העבודה שלפיהן יש צורך לעבוד. 3. יגדיר מושגי יסוד במתודיקה של הוראת הנהיגה. 4. יגדיר יעדי ביניים ויעדים סופיים של כל משימות הנהיגה בכל שלבי הלימוד. 5. יתאר את המבנה הקלסי של שיעור נהיגה ומתי יש לסטות מהמבנה הקלסי. 6. יציג בעיות אופייניות לכל משימת נהיגה ויציע דרכי פתרון לבעיות שצוינו. 7. יציג את ההנחיות המילוליות שיש לתת לתלמיד בכל שלב משלבי הלימוד. 8. יבנה מערכי שיעור לכל אחת מהמשימות בכל שלבי הלימוד של התוכנית.

מס'	פירוט מקצועות/נושאים	שעות לימוד		הערות
		עיוני	מעשי	
1.	מבוא	16	--	טופס מקוון אתר אגף הרישוי משרד. חשיבות הסדר בהצבת השלבים והמשימות. סלילי הלמידה. עיקרון למידה על פי קצב אישי, עיקרון התגמול המיידי, עיקרון המעקב הצמוד, הגברת הסקרנות המחשה, הדגמה, גירוי קישור. למה צריך לקחת פיקוד, איך צריך ולמה לא להגזים. תהליכי מדידה והערכה של הבנה ויישום. סיבות אפשריות לתהליכים ופתרונות מול הסיבות. שיעור ראשון, שיעור אחרון לפני מבחן, שיעור ראשון אחרי כישלון במבחן. על פי המודל הקלסי.
1.1.	תהליך קבלת תלמיד חדש ותאום ציפיות			
1.2.	הכרת כרטיס התלמיד על כל; שלביו, פרקיו ומשימות הנהיגה שבו			
1.3.	יתרונות, חסרונות, עקרונות העבודה על פי כרטיס התלמיד			
1.4.	מושגים והגדרות במתודיקה של הוראת הנהיגה			
1.5.	לקיחת פיקוד מילולית והפקעת שליטה פיזית			
1.6.	יעדי ביניים ויעדים סופיים			
1.7.	תהליך עצירה או נסיגה (בתהליך הלמידה)			
1.8.	מבנה קלסי של שיעור נהיגה ומתי חורגים ממנו			
2.	מערכי שיעור של משימות שלב התפעול	26	22	
2.1.	כניסה לרכב ויציאה ממנו			
2.2.	הכרת מערכות התפעול			
2.3.	הכרת מערכות הבטיחות			
2.4.	הכרת מערכת הבקרה והמידע			
2.5.	ישיבה נכונה ופעולות הכנה לנסיעה			
2.6.	התנעת המנוע			

מס'	פירוט מקצועות/נושאים	שעות לימוד		הערות
		עיוני	מעשי	
2.7	תחילת נסיעה והאצה בהילוך ראשון			
2.8	האטה ועצירה בהילוך ראשון			
2.9	האטה ועצירה רכב בעל תיבת הילוכים			
2.10	אוטומטית וברכב חשמלי.			
2.11	הדממת המנוע ואבטחת הרכב			
2.12	היגוי בקו ישר			
2.13	היגוי בהפניות			
2.14	העלאת הילוכים מ 1 עד 5			
2.15	הורדת הילוכים, מהילוך חמישי עד הילוך שני			
2.16	שימוש ידני בתיבת הילוכים אוטומטית			
2.17	עצירת הרכב בכל הילוך ומכל הילוך			
2.18	נסיעה במהירות נמוכה בעזרת המצמד			
2.19	נסיעה במהירות נמוכה בעזרת הבלם			
2.20	ברכב בעל תיבת הילוכים אוטומטית			
2.20	הורדה מהילוך 2 להילוך 1 בעת נסיעה			
2.21	עצירת מטרה בנסיעה קדימה.			
2.22	תחילת נסיעה במורד וגלישה במורד			
2.23	תחילת נסיעה במעלה תוך שימוש בבלם יד.			
2.24	תחילת נסיעה במעלה ללא בלם היד וגלישה.			
2.25	תחילת נסיעה במעלה תלול ברכב בעל תיבת הילוכים אוטומטית.			
2.26	נסיעה לאחור בקו ישר			
3.	מערכי שיעור של משימות שלב הדרך:	20	12	על פי המודל הקלסי.
3.1	רכישת הרגלי הסתכלות נכונים			
3.2	נסיעה בימין הכיש			
3.3	החלפת נתיבים			
3.4	עצירה וחנייה בימין הכביש או בשמאלו			
3.5	התקרבות לצמתים, מיקום לחצייה ישרה			
3.6	פניות ימינה			
3.7	פניות שמאלה			
3.8	פניות פרסה בצומת ושלא בצומת			
3.9	עצירת מטרה בנסיעה לאחור			
3.10	הפניות הרכב בנסיעה לאחור			
3.11	חנייה בנסיעה לאחור בין שני כלי רכב			

מס'	פירוט מקצועות/נושאים	שעות לימוד		הערות
		עיוני	מעשי	
3.12.	יציאה ממקום חסום (דרך ללא מוצא)			
4.	מערכי שיעור של משימות שלב התנועה	20	10	על פי המודל הקלסי.
4.1.	מהירות הנסיעה			
4.2.	שמירת רווח			
4.3.	התנהגות נוהג ברכב שנעקף			
4.4.	עקיפת רכב נוסע			
4.5.	מז"ק בדרך (לא בצומת)			
4.6.	מתן זכות קדימה בצומת ללא תמרורי מז"ק			
4.7.	מז"ק בצומת בו מוצבים תמרורי מז"ק			
4.8.	מז"ק בצומת מרומזר			
4.9.	התאמת הנהיגה להולכי רגל			
4.10.	חניה בהתאם לסימונים על פני הדרך			
5.	מערכי שיעור של שלב המשימות המיוחדות	10	10	על פי המודל הקלסי.
5.1.	נהיגה בדרכים שאינן עירוניות במהירויות גבוהות			
5.2.	פעולות במקרים של סכנה פתאומית			
5.3.	ירידה מכוונת לשול וחזרה מהשול לכביש			
5.4.	ירידת חירום לשול וחזרה מהשול לכביש			
5.5.	נהיגה בדרכים הרריות, צרות ומפותלות			
5.6.	הימנעות מהחלקה והיחלצות ממנה			
5.7.	התייחסות לרכב ביטחון			
5.8.	התנהגות במפגש מסילת ברזל			
5.9.	נהיגה בזמן תאורה			
6.	שליטה מימין והפקעת שליטה	--	8	
7.	הכנה לקראת השיעורים במתודיקה מעשית	--	10	רצוי להקדים את ההכנה.
7.1.	בניית מערכי שיעור למתודיקה המעשית			על פי המודל הקלסי.
7.2.	בניית אמצעי המחשה למתודיקה המעשית			אמצעי המחשה מתקדמים.
7.3.	סימולציות בכיתה של שיעורים מעשיים			
	סה"כ שעות	92	72	

מטלה/נושא:	הישגים נדרשים :
פרק 8. הנדסת תנועה סה"כ שעות: 12	הלומד: 1. יגדיר מושגי יסוד בהנדסת תנועה. 2. ימנה את מרכיבי הדרך והשפעתם על זרימת התנועה ובטיחות הנסיעה; צמתים, מחלפים, תמרורים, סימונים, רמזורים לסוגיהם, מפגשי כביש מסילה, גשרים. 3. ימנה את החידושים הטכנולוגיים בתשתית התעבורתית ותרומתה לבטיחות הנסיעה.

מס'	פירוט מקצועות/נושאים	שעות לימוד		הערות
		עיוני	מעשי	
1.	מושגי יסוד בהנדסת תנועה	3	--	
2.	מרכיבי הדרך והשפעתם על זרימת התנועה ובטיחות הנסיעה	6	--	
2.1.	צמתים			
2.2.	מחלפים			
2.3.	תמרורים וסימונים לסוגיהם			
2.4.	רמזורים לסוגיהם			
2.5.	נתיבים מיוחדים			
2.6.	שולי הכביש			
2.7.	מפגשי כביש מסילה			
2.8.	גשרים ומנהרות			
3.	חידושים טכנולוגיים בתשתית התעבורתית	3	--	
	סה"כ שעות	12	--	

מטלה/נושא:	הישגים נדרשים :
פרק 9. הכרת הרכב המודרני ומערכות הבטיחות בו סה"כ שעות: 16	הלומד: 1. יתאר את מבנה הרכב המודרני על כל מכלוליו 2. ימנה את סוגי הצמיגים, אופן סימונם ותרומתם לבטיחות הנסיעה. 3. ימנה את מערכות הרכב התורמות לבטיחות הנסיעה 4. יתאר את הפעולות לצורך תחזוקת הרכב ואיתור תקלות.

מס'	פירוט מקצועות/נושאים	שעות לימוד		הערות
		עיוני	מעשי	
1.	מבנה הרכב ומערכותיו החדשות	6	--	
1.1.	המרכב והשלדה			
1.2.	סוגי המנועים השונים; בניין, סולר, חשמלי והיברידי			
1.3.	מערכת העברת הכוח כולל מצמד ותיבות הילוכים			
1.4.	מערכות הבלמים			
1.5.	מערכת ההיגוי			
1.6.	מערכת המתלים			
2.	צמיגים ותרומתם לבטיחות הנסיעה	2	--	
2.1	סוגי צמיגים			
2.2	סימונים על פני הצמיגים			
3.	חידושים טכנולוגיים במערכות בטיחות מתקדמות	6	--	
4.	תחזוקה ואיתור תקלות	2	--	
	סה"כ שעות	16	--	

הישגים נדרשים:	מטלה/נושא:
הלומד: 1. ימנה את מרכיבי מערכת הברוש. 2. יתאר את האופן שבו יש לתפעל את מערכת הברוש על כל מרכיביה. 3. יסביר כיצד מאתרים תקלות במערכת הברוש ואת אופן הטיפול בדרג המורה.	פרק 10. הכרת מערכת הברוש סה"כ שעות: 8

הערות	שעות לימוד		פירוט מקצועות/נושאים	מס'
	מעשי	עיוני		
	--	8	מערכת הברוש 1.1 תפקידי מערכות הברוש 1.2 אופן התפעול של מערכת הברוש הבית ספרית 1.3 אופן התפעול של מערכת הברוש של המורה 1.4 מערכת הברוש של נבחן נהיגה 1.5 מחשב לוח(טאבלט) של בוחן נהיגה 1.6 חלקי המערכת הטכנולוגית ברכב לימוד נהיגה 1.7 בדיקת המערכת ברכב, איתור תקלות וטיפול בהן	
	--	8	סה"כ שעות	

מטלה/נושא:	הישגים נדרשים :
פרק 11. כיבוי אש סה"כ שעות: 4	הלומד: 1. יגדיר גורמי התלקחות האש ויציין האמצעים הנדרשים להימנע מהם. 2. ימנה סיכוני אש של חומרים מסוכנים. 3. יסביר מהם האמצעים העומדים לרשותו על-מנת לכבות שריפות. 4. יתאר דרכי כיבוי אש בנסיבות שונות.

מס'	פירוט מקצועות/נושאים	שעות לימוד		הערות
		עיוני	מעשי	
1.	מהות ומרכיבי האש			
1.1.	חומר			
1.2.	בעירה			
1.3.	חמצן			
1.4.	חום			
2.	תהליך החמצון			
2.1.	חלודה ריקבון			
2.2.	אש			
3.	גורמי האש			
3.1.	מצבי צבירה של חומרים			
3.2.	מצבי צבירה של חומרים ברכב			
3.3.	טמפרטורת ההתלקחות של חומרים			
3.4.	גורמים מציתים גפרורים, מצת לסיגריות, מערכת הצתה של המנוע ועוד.			נייר, ניילון, בניין, סולר ועוד.
4.	סיכוני אש עפ"י קבוצת החומרים			התלקחות, התפוצצות, הפקת גזים ועוד.
5.	סוגי שריפות			
5.1.	מוצקים			
5.2.	נוזלים			נוזלים דליקים (דליפה בצנרת ומכלי אחסון, עודפי לחץ במכלים סגורים, מילוי יתר, עישון, גורמי חיכוך, חשמל סטטי ועוד).
5.2.1.	התנהגות דליקים - הבדלים בין נוזלים			
6.	מצבי חומר המעודדים בעירה			
6.1.	חשמל			
6.2.	גזים			
6.3.	הצטברות אדים			כולל גז בישול

מס'	פירוט מקצועות/נושאים	שעות לימוד		הערות
		עיוני	מעשי	
6.4.	חום			גז פחמני מעובה. דוגמאות של גזים נפוצים כגון מימן ואצטילן
6.5.	לחץ יתר במכלים סגורים			
6.6.	כימיקלים (חימצון, התפרקות חומרים, חוסר אויר וכד')			
6.7.	גז הגפ"מ, תחום התלקחות			
6.8.	מתכות			
7.	עקרונות מינעה של סוגי הדליקות			
7.1.	כללי זהירות בהובלת חומרים מסוכנים (חומ"ס)			
7.2.	טיפול מונע			
7.2.1.	מערכת החשמל			
7.2.2.	מערכת הפליטה			
7.2.3.	מערכת הדלק			
8.	שיטות כיבוי			כולל התקני כיבוי אש אוטומטיים. באמצעות הצידוד ברכב הנמצא בתא המנוע/ הנהג ועוד. כולל מטפים, ערכת עזרה ראשונה, מיכל כיבוי אש וכו'.
8.1.	בידוד, השנקה, קירור			
8.2.	החומרים לשימוש בכל שיטה, יתרונות וחסרונות בכל שיטה			
8.3.	התאמת שיטת הכיבוי לסוגי השריפות			
9.	אמצעי כיבוי			
10.	פריצת אש ברכב			
10.1.	זיהוי הגורמים, המיקום והעוצמה			
10.2.	זמן תגובה			
10.3.	סדר פעילות בכל סוג של שריפה			
10.4.	אמצעי הכיבוי ברכב			
10.5.	ציוד נדרש ברכב ומיקומו			התקנת מאפרות ואשפתונים
10.6.	סוגי מטפים			
10.7.	דרך הפעלת המטפים			
11.	מניעת שריפות			
11.1.	הקפדה על תקינות המערכות			
11.2.	טיפול מונע במערכת החשמל			
11.3.	טיפול מונע במערכת הפליטה			
11.4.	טיפול מונע במערכת הדלק			
11.5.	סדר וניקיון			

מס'	פירוט מקצועות/נושאים	שעות לימוד		הערות
		עיוני	מעשי	
11.6.	התקנת מטף ברכב והקפדה על תקינותו			כולל בקרה שנתית
11.7.	הימנעות מפעולות לא רצויות			כגון: השלכת ניירות למאפרות, הובלת נזלים דליקים בתא הנוסעים.
	סה"כ שעות	4	--	

הישגים נדרשים :	מטלה/נושא:
למידה עצמית- קורס מקוון של קמפוס IL. (ללא עלות). יינתן ציון עבר/לא עבר. קישור: עזרה ראשונה	פרק 12. עזרה ראשונה סה"כ שעות: 4

מטלה/נושא:	הישגים נדרשים :
פרק 13. לקויות למידה סה"כ שעות: 24	1. יגדיר סוגי לקויות למידה. 2. יתאר את הקשיים בתהליך לימוד נהיגה עם תלמידים עם לקות למידה. 3. יתאר את מוערבות ההורים בתהליך הלימוד ואחריו.

מס'	פירוט מקצועות/נושאים	שעות לימוד		הערות
		עיוני	מעשי	
1.	סוגי לקויות למידה	12	--	
1.1.	האופן שבו לקויות למידה באות לידי ביטוי			
1.2.	יכולת ראיה מרחבית			
1.3.	זמני תגובה			
1.4.	יכולת התיאום וחשיבותו			
1.5.	הפרעות קשב ADHD			
1.6.	לקות שמיעה ושפת הסימנים בשיעור נהיגה			
2.	לקויות למידה בתהליך לימוד הנהיגה	10	--	
2.1.	הקשיים עימם מתמודד הלומד			
2.2.	יכולת ראיה מרחבית			
2.3.	מאפייני מתבגרים בעלי לקויות למידה			
2.4.	לומדי נהיגה מחוננים עם לקויות למידה			
2.5.	הקושי בהעברת מידע.			
2.6.	תקשורת אפקטיבית מול תלמיד בעל לקויות			
3.	הורים ומעורבותם	2	--	
3.1.	דאגתו של הורה למתבגר עם לקות למידה			
3.2.	מעורבותו של ההורה בשיעורי הנהיגה			
3.3.	מידת התמיכה המספקת			
3.4.	מידת הבטיחות מול התנאים לקבלת המפתח.			
	תפקיד ההורה המלווה של נהג חדש עם לקות			
3.5.	דאגתו של הורה למתבגר עם לקות למידה			
	סה"כ שעות	24	--	

מטלה/נושא:	הישגים נדרשים:
פרק 14. אתיקה מקצועית סה"כ: 4 שעות	הלומד: 1. יגדיר משמעות המושג אתיקה מקצועית. 2. יגדיר גבולות התנהגות של מורה לנהיגה אל מול גורמים בסביבת עבודתו. 3. יפרט דרכי פתרון מול דילמות אתיות בעבודתו. 4. יפרט שיטות לטיפול בלקוחות ושיפור השירות. 5. יפרט את חשיבות ההופעה האישית מול כל הגורמים בסביבת עבודתו.

מס'	הנושא	שעות לימוד		הערות
		עיוני	מעשי	
1.	משמעות המונח אתיקה מקצועית			הוראת נוהל התנהגות הבוחן – פנקס כיס לבוחן 2/2010. תקנה 235.
2.	קוד אתי כללי מורה לנהיגה			
3.	התנהגות המורה אל מול התלמיד			
4.	התנהגות המורה אל מול הבוחן			
5.	התנהגות המורה אל מול המנהל המקצועי			
6.	התנהגות המורה אל מול מורה לנהיגה עמית			
7.	התנהגות המורה אל מול משתמשי הדרך האחרים			
8.	גבולות התפקיד			
9.	זכויות התלמיד			
10.	אחריות מורה לנהיגה			
11.	משמעות המושג וחשיבותו			
12.	מיפוי מוקדי האחריות			
13.	שמירה על סודיות			
14.	דילמות אתיות בעבודת מורה לנהיגה ודרכי התמודדות			
15.	יחסי אנוש			
16.	הטיפול בלקוח ואיכות השירות			
17.	הופעה אישית של מורה לנהיגה			
סה"כ שעות		4	--	



פרק 15. שירות נגיש לאנשים עם מוגבלויות סה"כ 4 שעות	הלומד: למידה עצמית- קורס מקוון של קמפוס IL. (ללא עלות). קישור: כלים לשירות נגיש לאנשים עם מוגבלות יינתן ציון עבר/לא עבר.
---	---

הישגים נדרשים:	מטלה/נושא:
הלומד: 1. יסביר מהו המרחב האישי של התלמיד/ה ומהו המרחב האישי של המורה. 2. יתאר מהם המקרים שיחשבו להטרדה מינית. 3. יסביר מהם העונשים בגין הטרדה מינית. 4. יסביר מהם ההשלכות על מורה הנהיגה בגין הטרדה מינית.	פרק 16. מניעת הטרדה מינית למורה נהיגה ובמקום העבודה סה"כ: 4 שעות

מס'	פירוט מקצועות/נושאים	שעות לימוד		הערות
		עיוני	מעשי	
1.	מרחב האישי של תלמיד הנהיגה			חוק למניעת הטרדה מינית, תשנ"ח-1998 פסקי דין קישור: מניעת הטרדה מינית במקום העבודה
2.	מרחב האישי של מורה הנהיגה			
3.	מהי הטרדה מינית			
4.	המקרים אשר נכנסים בגדר הטרדה מינית			
5.	קורס מקוון של קמפוס IL. (ללא עלות)			
סה"כ שעות		4	--	



נספחים

דיני תעבורה - מאגדן דיני תעבורה.

1. חוק העונשין, תשל"ז-1977
2. חוק יסודות המשפט, תש"ם-1980
3. מקור הסמכות לחוקק חוקים – מגילת העצמאות, תקנון הכנסת
4. תקנון הכנסת
5. פקודת התעבורה [נוסח חדש]
6. תקנות התעבורה, תשכ"א-1961
7. הודעת התעבורה (קביעת לוח תמרורים), תשע"א-2010

נהלי רישוי:

1. פקודת התעבורה [נוסח חדש]
2. תקנות התעבורה, תשכ"א-1961
3. הוראות נוהל משרד התחבורה, רשות הרישוי.

פסיכולוגיה:

1. מבוא לפסיכולוגיה, ריצ'רד גריג ופיליפ זימברדו, האוניברסיטה הפתוחה, 2010
2. יגוש-גוטשטיין, ד.זכאי, גרונאו נורית, פסיכולוגיה קוגניטיבית, האוניברסיטה הפתוחה (2002). כרכים א' ו-ב'.
3. אפטר, א., הטב, י., ויצמן, א., וטיאנו, ש. (2010). פסיכיאטריה של הילד והמתבגר. הוצאת דיונון, אוניברסיטת תל אביב.
4. מחקר שפורסם בכתב עת: Organisational & Social Dynamics 7, 172–192 בשנת 2007 בהוצאת Karnac Books
5. טגנסקי, ש'. (2006) מי מפחד מ ADHD? מדריך מעשי להורים ואנשי מקצוע בתחום בעיות קשב וריכוז. הוצאת רימונים.
6. Taylor, J. E., Alpass, F., Stephens, C., & Towers, A. (2011). Driving anxiety and fear in young older adults in New Zealand.
7. Age and ageing, 40(1), 62-66 (מקור בנושא: לחץ ודחק)
8. Moss, M., Ho, J., Swinburne, S., & Turner, A. (2023). Aroma of the essential oil of peppermint reduces aggressive driving behaviour in healthy adults (מקור בנושא: זעם הכביש)

1. מתודולוגיה של הוראת הנהיגה, איציק טל, הוצאת מכללת דרכים תחבורה בע"מ, מהדורה חדשה 2023-עמודים 254-262
2. Developing An Educational Philosophy – מאמר של ריצ'רד לבוי על גישות פילוסופיות בחינוך, חסרונות של השימוש בתחרותיות בבית הספר והתאמת ההוראה לתלמידים בעלי לקויות למידה.
3. הטקסונומיה של בלום בנושא: אנליזה, סינתזה, הערכה – Bloom, B. S.; Engelhart, M. D.; Furst, E. J.; Hill, W. H.; Krathwohl, D. R (1956). Taxonomy of educational objectives: The classification of educational goals. Handbook I: Cognitive domain. New York: David McKay Company.
4. אגוזי, מ. ופזרשטיין, ר. (1986), התאוריה של הלמידה המתווכת ומקומה בהכשרת המורים, דרכים בהוראה, משרד החינוך והתרבות (מקור בנושא אסטרטגיות הוראה)
- והל, א. ארדון, ר. (1993), ללמוד איך ללמוד, בתוך: עקרונות ומעשים בהוראת **הקריאה**, עורכים ווהל, גוטרמן, טובלי, תל אביב: הוצאת האוניברסיטה הפתוחה, 1994, עמ' 301–307 (מקור בנושא אסטרטגיות הוראה)

נספח ב' - פרופיל סגל הוראה/הדרכה

קישור לפרופיל מורים:

[פרופיל מורים לפי מגמה/מקצוע](#)

נספח ג' - תכנון נסיעה

א. כללי:

1. נסיעה ברכב הינה דבר משמעותי ביותר, בהיבט הבטיחותי, ובוודאי למי שמסיע נוסעים במיניבוסים/אוטובוסים. לכן, תכנון נסיעה הוא דבר קריטי, לבטיחות הנוסעים, הנהג ומשתמשי הדרך השונים.
2. נסיעה מחייבת את הנהג לערנות, הנשענת על שעות שינה ומנוחה, תזונה נכונה והיות הנהג מרוכז בנהיגה, ללא רעשי רקע והפרעות חיצוניות/ פנימיות (מחשבות/ טרדות יומיומיות/ מטענים גשיים שטורדים את מנוחתו ועוד).
3. תכנון, לעולם יערך מהיעד אליו מכוונת סוף הנסיעה ליעד שממנו היא התחילה, כדי לוודא שהזמן שהוקצה בשבילה, עומד בתקנות ובחוקים והחשוב ביותר - המשימה ברת ביצוע ותנאי הבטיחות מתקיימים.

ב. מהם המרכיבים בתכנון נסיעה:

1. הנסיעה שבאה לאחר הנסיעה הנוכחית והמתוכננת.
2. זמני הנסיעה המשוערים (ניתן לדייק אם משתמשים באפליקציות כמו WAZE או נשענים על הכרות עם הדרך ועם דרכים חלופיות) – ממגורי הנהג / נקודת היציאה עד לנקודת המפגש, מנקודת המפגש עד היעד האחרון המתוכנן בנסיעה, תנועה חזרה לבית/משרד/נקודת איסוף אחרת.
3. שעות/זמני מנוחה- חשובה קביעה מראש של המקום בו תתבצע המנוחה.
4. ארוחות- בוקר, צהרים וערב.
5. ניקוי וסריקת הרכב לפני ואחרי הנסיעה.
6. שעות שינה - על הנהג להקפיד לישון את מכסת השעות שתאפשר לו להתרכז בנסיעה באופן מקסימלי.